

Родина пріятелі сапожкі

Powiat : S a n o k

Gmina Zbiorowa KomańczaMiejscowość Dobryń

K W E S T J O N A R J U S Z

w sprawie badań środowiskowych.

1/.- Ludność :

a/ charakterystyka danej miejscowości pod względem narodowości
/Rusini, Ukraińcy, Lemkowie i t.p./ oraz krótka historia jej
powstania.

Ludność tutaj ma najwięcej Lemkowie i Rusinami -
Tęta jak mówią, istnieje prawo usobit - Ludność sławiej
mieszkała tu jako granicę ruską - teraz - w osiedleniu o 3 km
od granicy - a niektóre domy z kamienia - mają osiedlenie - jak opo-
wiadają, że zasiedli tu niektórzy z Hegier i osiedli się w tej wsi - i za-
łożyli gospodarstwo, a że zasiedli "jak niedźwiedzi" "Alatego" "Medwidiam" go
przezali i do dziś dnia nazywają się niektórymi Medwidiami
Ludność została tu między Hegier - a byli nierobnikami praca
którzy mieszkali w Komańczynie zaś w Dobryń mieszkali jego zane-
dca - i leśnicy - dodaje także, że były tu piękne lasy między
Hegier i osiedlenie nie mówi o powstaniu tej wsi - Pisze nie
mnie ich osiedlenie - Skoda pisać pierwszy powstała w 1934 r. zado-
na przez Pana Inspektora Antoniego Lemalowskiego.

b/ religia /

/rzym.kat., gr.kat., prawosławna i t.p./

Wyznają religję grecko-katolicką. Jest w miejscu cerkiew, gdzie przyjeżdża ksiądz z Komarów co tydzień udziela odpowiadania na bożenstwach.

c/ sposób gospodarki

/sposób uprawy roli, urodzajność, użycie nawozów sztucznych, wielkość gospodarstw, przemysł domowy i t.p./

Polę są uprawiane pługami, nawożą obornikiem zakochwie 3 pl gospo-
darzy używa nawozów sztucznych - Urodzajność jest mała np. ziemie

2/.- Życie społeczne i gospodarcze:

a/ organizacje gospodarcze / Kółka Rolnicze, Kooperatywy, Kasa Stefczyka/ i udział w nich miejscowej ludności,-

W tej wsi nie ma tych wspomnianych organizacji - jest jedynie szkoła i cerkiew.

b/ organizacje oświatowo - społeczne / Czytelnie Proświty, Czytelnie Kaczkowskiego, Ridna Szkoła i t.p. / i udział w nich miejscowej ludności.

Nie ma tych wspomnianych organizacji.

3/ Krótka charakterystyka ludności pod względem przekonań politycznych /stosunek do Państwa Polskiego/

Ludność tej wsi jest przychylnie ustosunkowana do Państwa Polskiego - dowodem tego jest to, że jak się w szkole urządza imprezy w dniu 11 listopada, 3 maja, imieniny Pana Trybuna - M. Marszałka Józefa Piłsudskiego - to dziećmi się radowa; są radości, że ich dzieci, deklamują, śpiewają odpowiednie pieśni - i w dzień te, pracują na polu przegrają bez szemrania i niezadowolenia - W potocznej rozmowie też oceniają się ze złości do wroga; unęśliwi - są ludźmi spokojnymi -

4/ Nazwiska główniejszych przodowników pracy oświatowo - społeczno - gospodarczej.-

Przykroć gazetę do Jana Bahiaka "Nowela sprawa"; ten poda kilka adresów - dla innych czytelników - przychodzi ta gazeta namonie bezpłatnie - "Misyonaria" rozpowszechnia ks. Benkrynogor -

w Dolżycaj dnia 26 lutego 1936

Włodziana Julia
/podpis/ nauer.

Pieśń młodej piły wesołej śpiącej:
 W tym oratorce sordok meczok
 Nad komorow kutawa ntu na niej Hauia spasa
 Wyjsda mamcia skaniaty porade na nieu byraty.
 Je kys na nia mamoniko zbudem mnia sia lehoiko.

A ty mamciu ne zbychaj tem mi tade napychaj / spierajz (panki)
 Za sadu napychade jakim jej hodurade.

[Faint, illegible mirrored text from the reverse side of the page, appearing as bleed-through.]

mięła na żarnach „młyńciami” rzadko daje do młynów kłumange ten,
i mażkę erui kamieniem i moczem ognio. Polę chleb z owa a presiera
ją resutem i z ogromnymi psiami. Porucniają rzadko kiedy druidami
jedynie na świąta - piekę paski lub na Śielkanoc lub koczurny na
Boie Starodzenie. Ziemiaki kopią motykami - hakami. Ryby unają:
pstręgi, mazy, wleci, stury, ptyśki, kiewby - Łonia rękami
i sakami, który sporządza z worka zupajnego i wędkami haadi
kupują; sami z drutu sporządza. Papłoturej hodują, kury ko-
nie owce, kury, kury gęci - indyki mniej. Pola nawożą gnojem
stajennym i ich pochodny kupują nawóz sztuczny, „Kosce”
; żwirle kupują też na radier / trawę - rzadko! Lwia sieja - w jęci
ni żyto i pszenicę - i ma risne oves, pszenicę, szanopre, buhaj,
lubin, tatarakę, jermień, bob i groch. Ziemiaki sadzą w tem spo-
sobie, że nawożą gnojem z org; w skibach sadzą - gdy ziemniaki
słodzą - znornie gnojem psypują - i siekają - motykami - hakami.
Młoraj ziemniaki brunki, karpiele do kapiów i „Ło, sklepów”
jam. Ma risne gęty - kapuś, kartofle i chleb - gotują zupę ziemia-
naną „Łępn” zamiożku „kulona - Kłecie pacaki, kupy z owa
z szanopry - Ziemiaki z mlekiem - karpiele z mlekiem „karpeli”
pięcone. mardler z steranką - zacierka - barnor z ziemia-
kami - z chlebem - kiedycia z owa barnor: to jednę przerwicie
(kiedycia z erankom) w pasie; suszone jabka i gruski upotowane
„jaboranka” „brabalcy” „fucyky” też pieką i gotują - ale na świąta.
Snygodnie zajmują się cieciczką, kłodziejstrem, stolarstwem w maku
stojnie. Bani tkają płótno; w każdej chacie tkają i umieją -
Strój ludowe męskie ich narowy, zaharteli, blutki, oubani
pińki, huriki, spodni, nahawki, z ładnego płótna z sukna ko-
tani - bafyky, soronky, wotky, swedry, kapelichy i craf-
ky - pas - remiń, chodaki, bukaniery, mesty, i czerewky
krawaki - maski - i spinki najwznowidniejsze nawet do wstawi
z kamyczkami do krawatek przypinają; różnie bryngocze w krawatek
ziaraki a im ma więcej ten „paradajnyse.”
Strój kobiece: kosula - crachtyle” spodnica - litnyk, malowanaka
i spidnyca, fartuch - zapaska, bluska, krapka się upasują tajly
bi ale odmiennie od męskich różnie się bryngocze; upasy i
kobiety guriki uszywane różnie uprunki metalne bryngocze - kilka
rękoś - uszywane gładki pęknie we wory z kowali na wira-
je szerokie - mają „krawulki” - nakrycie głowy chustki
różnokolorne - odświętne jedwabne - lłacetu fradki -
dorebiane - Mziatki - uienasty owce uszywane, strójne i z
szywane uszywane od świąta -

Zagrody budują w ten sposób, że pod jednym dachem mają dom mieszkalny, stodołę i stajnię - na bydlęta i konie chaty są małe zewnętrzne czerwona gliną dlatego budują kręgi ziemni lub jarzę a nad dachami i drzwi zrobią w kółka, grzeczki, inne ozdoby - wadzi chaty małe wapnem lub białą gliną pały. Sprząty domo we. Ławy pod oknami i dookoła chłopy - stęły cętkie, blaty politerowane własnym pomysłem - a w środku stół są to rodzaj skayni w których piekarniki, mleko, chleb, sól - mąkę - najczęściej umieszczają w szafkach i półkach, na tyłki moterki robia, tylnyk z amara trawają na ścianie - Obwarz dokoda jęły pod obramami dają kolorowe papiery i tapety - różnokolorowe - W niektórych domach mają zegarki budziki i lusterka - które są umieszczone między obramami - Kółki i lusterka stawiają na ziemi nadziej jej u podopu. Chaty nie ubierają wósem nadek ubierają obrany papierami robia nelsoniki przepłatawe. Łóżka zacielają przewieszaniem białymi włosem yrbu. Triator na odwach nie lubią wwarają to za rylce i wiele. Dreptosi w chatach jest moterka - ale to w niektórych tylko - bud jest wielki - Słyją się w miskach glinianych a raz w szoty w cebrynkach - Odwici piosę w necie - a białą na stronie - piosę w szoty i wwarają - t.z. do "zwarki" są wód a do niej czerwona mępa nie kamienie białe na mowioną uprednie w necie piosę ją papiosem i tak stoi pner caq noc a rano prannica mi piosę - najczęściej smyżają w necie i w cebrykach - smatka "pomysłow" - Zbudują się przydrożne domy; kapliczka stała - Nie zrobili kwiatami jęćnie zielone w niektórych wozta - jed na Zielone święta i na "Jana" na Piotra "sta" Onufria; Wasyla - Snyre kapliczki postarili gęjodława, "sta dwadz Boiz" i podziękowanie Bogu - a doznane łaski i o Bogostawieniu w gędi - str.

Kultura ludowa

Ludzie wina, że są ciemnie zabierają masło, mleko krowom, i na "Junia" wia wiece z iodych kwiator idają krowom na powz. to wtedy chodzą ciemnie wnet i odbierają mleko - ciemnie te uar. się "bosorkyni" że stajni utnie karadek propu; karadek wędz. Ciemnie ubierają się spodnie ciemne a bluzę ma białą i chustkę białą zabęca pool cępkie chodzą do stajni i na pole - one "bosorkyni" słonia i jest o w tęt. wsi umiają odprzećnie wórkę? Słonia przy wędzu, jak idą do słuhe - diewryna, kłobek, jęjosi kłur nua i smet, kow. nyk od spodnich spodni mgskedz - jed młoda odjedra do moria w dziei wresła, przyżycie, gę kłobek z uiceni i trapek uicoty. i matka stara chleb na obrusku pner konimi - a na ławę sto nę uicowa kórcy; skrapka wódz - a na kórcu "utodych"

gdy odpiciają krew wody, wylęca - Koroż w umarłych, że chodzą, kto
 imy mają dwie dusze - i strona, i nawet teraz chodzą i dawa i strona.
 Wpawey iabie w tul. wsi ma być coś pod stotem co dusi mierzasty
 to jest w radusito - a co roku musi być tony w tej irbiei sil amre
 nie wolu myje dzieciu do roku tej irby. Zawsze uszą rok - nie
 wolu chodzie po weselach - ani spierac' - ani radnyeh eto
 jow - Na Andreja nie wolu duerogtom chodzie do domow, to
 to sta wroba dla tego domu - „podawnyk” wtedy daje jej grosz
 do zki i ona ma go zjesi i daje to oris i podaje jej do ust jak
 nie chce jaci. W piątek nie pieka chleba - a w sobote nie piece
 i w piątek i Imde nie robią mada. Ludzie se naogit jowini.
 Na odpusty chodzą obtaie. Specjalnyeh modlitw nie maja.
 Ludzkie awafaleci - szkoda istnieje depien 3ei rok.
 Leozy się w ten sposob, gdy góra boli, udnają się po usie, dbe
 się z luskim oenronyeh z kapucy krowej i placki z cernyeh kaja
 myh iemiakow. Na gardło pijs mied i smarują miodem i sennem
 okładają, aby pęks to gnyhy potuje z mardam i z miodem - i tu
 z mlekiem gstryj. Jak boli bruch to starają garuki miodem
 baidi - Pijs mied, centurys - Lesoyne przecna podkuraja, imy
 jini radam i wienę w ogromną moc dymu tego. Jak byje pio
 runy to toj palę lesoyne - i roynosa, korostu - kocuche -
 sepate a jak pad to ostro siekier - i to wstrzymuje. Koroż
 Leoz: podkuraja przecna wde kopie i wle boki uawieraja -
 do osu daje sol do osu wody uabraj - prypucionej z nekij
 ustami uabracj; ustami wlewaja. To tabie wuachony, to
 ny zemanaja gdy jadority pad emije uognyie i uedowny
 To wli skutek. Porady u lekany pukaj wtedy gdy iadua
 z lab niepconyeh lub akoliornyeh nie nie pomore i gdy
 prwie shoy jet umierajacy - sennem daje tartep knamu
 porykai, konucie kory d'lowej; driggel - daje pic i kopie
 hore osoly.

Kultura społecznca.

W'rodowisku zachowało się powucie poschobreucia rolowep; ona
 ka tego jest prypiaranie do mory; obierajow - Obok narriak
 wiyraja pnerriak z pnerriak - jak „bereska” to duacek mias
 wielki bruch i tenar nar - do „bereski” idę - itp. lub narriaka
 diadow zatnymuje na dieci - up. jakio diad mienkad
 uarywal się - Kladajka a tenar uowia - Kladajki pole dwoi
 to pole, dieci itd. - Dodyokiepo.

Rodnie kochają swoje dzieci i chętnie poświęcają do szkoły odpowiednio ubierają.

Wieluś religijna jest dość wysoko utrzymywana. Ludzie żyją naogół zgodnie, jednak mają ambicję przesadzoną w niektórych wypadkach i wierzą, że Bóg i łaskami na siebie nawet bliży sąsiadzi - Rodzina składa się z ojca i matki i dzieci a najstarszy syn zostaje na gospodarstwie żeniąc się a innym w miarę możliwości daje pracę. Podtrzymują się w ten sposób. Daj swoje srebro wam - "oj zdomi ~~nie~~ chrześcijan norwoko?"

Nie ma żadnych organizacji społecznych -

Ludzie uczęszczają do starej matki kościoła raz na 3 tygodnie, to jest - jeden ksiądz na 3 parafie. Dają masę tylko - jwi prawie nie ma wiarę chrześcijańską - Dają masę tylko na przykładzie synów niarę się -

Ludzie są spokojni apolitycznie usposobieni. Lubią muzykę, tańce - dość są pracowici, ale nie umieją pracować - Ściślejsz inowacji nie dostrzegają. Usposobienie ani nie są specjalnie wesołe ani syntymetali - Do pracy nie są wcale przywiązani. Są rozmowni i towarzyscy, gościnni.

Strój ludowy niegdyś był piękny, niekiedy jwi uszka - Nie są szelwni. Produkcja mleka, "on" jest prawie wyłącznie do niego ze wszystkim udaje się znowa - ona ma jedynie prawo do krowy mleka i kury to nie w wspaniałych domach - Względem znowu są nierozumni i pracę kobiety są b. obciążone. Wzrost - ona niektóre roboty uwaga za niemieckie i hawilacje - jak kopanie sadzeń ziemniaków, wieknie na ziemniakach i ty - mniej -

Wojciechowa Julia
naucz.

Questionariusz w sprawie wocła- nia środowiska.

Nazwa miejscowości: Dotryca - pow. Sandom.

Ad 1) W tutejszej miejscowości znajdują się stara cerkiew, jednokolumnowa nikt nie pamięta, kiedy została srukto-
wana. - W kronice parafialnej również nie
ma żadnej wzmianki. - Starszy gospodarz oceniają,
że będzie miała 200-300 lat. - Cerkiew jest bardzo
zaniedbana, gdyż od otwieszego czasu nie przepro-
wadza się remontu, a i konserwator wojewódzki
nie opiekuje się nią.

Ad 2) nie ma

" 3) " "

" 4) " "

" 5) Jest filia Kooperatywy z Romaniery, dawniej
Tembowska, dziś ukraińska. - Liczy około 48 członków.

" 6) Biblioteki nie ma, gdyż starszy gospodarz nie umieją
czytać ani pisać - młodzi zaś otrzymują za darmo
gazety: "Ukraiński Beshid", "Hlas Lemko", "Lemko."

" 7) Drogi nie ma. Do miasta powiatowego 42 km koleją,
z Romaniery, a do Romaniery 5 km. - Odległość
do kościoła wynosi 5 km.

" 8) Miejscowość tutejsza nadeje się jako miejscowość
wypoczynkowa - w zimie zaś jako teren narciarski.
Ludność tutejsza chętnie przyjęła by letników, ale na
przeszkodził brak pieniędzy na przebudowanie
swoich domów i zastanowienia ich do wyjazdów letników.

Skawicki

1.	Zabytki sztuki: Stare budynki, kościoły, kaplice, sekiwne, budynki mieszkalne.	nie ma
2.	Bogactwa naturalne, mineraly.	nie ma
3.	organizacje polskie	nie ma
3.	łemkowskie	nie ma
	ruskie	nie ma
	ukraińskie	nie ma
4.	Ośrodki kulturalne: czytelnie, kochowickie, Prosvity.	nie ma
5.	Organizacje społeczno-gospodarcze.	nie ma
6.	Wytehnictwo ludności	Wyższe: Plon, Pobudka, Dziennik Procehny, Polak-grechokatolik Nara sprava (ukraińskie). Kisty
7.	Stan dróg	dobry
8.	Rozwój możliwości turystycznych.	nie ma.

13
Dolżyce / Lina "2"

Kierownik Szkoły Par. Subl.

Dolżyce

Dnia 17 października 1936 r.

L: 35

Do
Inspektoratu Szkolnego
w Saroku.

Donoszę uprzejmie, że przy realizacji bukwanu temkowskiego nie napotykałem się na żadne trudności prawne, albowiem różnica jest w nie wiele nazwach niektórych rzeczy i zmian, a te zastępuje się nazwą z miejscowości tutaj - jak gnieć - cyptańce tu bandurki, wyklad - tu okno - uci tam - uwiei tu bukaniery tam tu szerszyski i t.p. Trudności sama nie jest, raczej nie zwracać na to uwagi i było jej to obojętne, dopiero ksiądz, który wprost denuncjuje się na „wymyśły cregos podłobnego” nieprzychylnie nastawia robi to b. dyskretnie. W rozmowie przysadnej poniałam a moje ksiądz da mi na budowę szkoły, ma to on „aleki ja sąż, ja mauc sąż” „widuż szkoły” -

Wojowna Julia
nauczycielka.

